

KOMITET WYSTAWY PRZEMYSŁU I ROLNICTWA W CZĘSTOCHOWIE W 1909 r.

Na zdjęciu m.in.:

- o. Euzebiusz Rejman – przeor Jasnej Góry, generał Zakonu Paulinów – w górnym rzędzie na środku,
- dr Władysław Biegański – na prawo od Ojca Przeora,
- książę Stefan Lubomirski z Kruszyny – siedzi piąty od lewej,
- inż. Kazimierz Reklewski – radny miejski, działacz kulturalny – nad księciem Lubomirskim,
- ks. Marian Leon Fulman – siedzi drugi z prawej

Na zdjęciu obok:

- Widok na Pawilon Główny i Pawilon Szkolnictwa, w głębi – nowo wybudowana wieża klasztoru na Jasnej Górze.
- Nakładem Braci Rzepkowicz,
Warszawa

100. rocznica Wystawa Przemysłu i Rolnictwa

Sławomir Błaż

Pod honorowym patronatem prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego 22 maja br. w parkach podjasnogórskich w Częstochowie zostaną zainaugurowane obchody 100. rocznicy Wystawy Przemysłu i Rolnictwa – największej w dziejach ziem zaboru rosyjskiego imprezy gospodarczej, która odbywała się w Częstochowie w dniach od 5 sierpnia do 3 października 1909 r. Wystawa ta przeszła do historii jako manifestacja patriotyzmu Polaków żyjących bez własnego państwa. Pokazała ogromny potencjał polskiego przemysłu i rolnictwa – siłę vitalną polskiego społeczeństwa gospodarującego pod zaborami. Zorganizowana specjalnie w arcyważnym dla narodu miejscu, do którego podążają czciciele Jasnogórskiej Pani, wpłynęła na odrodzenie się ducha niepodległościowego w Królestwie Polskim.

Przygotowania do wielkiego przedsięwzięcia, jakim była Krajowa Wystawa Przemysłu i Rolnictwa, rozpoczęły się już w 1907 r. W Częstochowie ukonstytuował się komitet organizacyjny, do którego zaproszono wielu wybitnych Polaków, nie tylko tych znanych z działalności gospodarczej. Jego prezesem był książę Stefan Lubomirski – właściciel majątku w Kruszynie. Funkcję wiceprezesa pełnił hrabia Karol Raczyński, właściciel Złotego Potoku. W pracach komitetu aktywny udział brał m.in. dr Władysław Biegański, najwybitniejszy częstochowianin. W gronie organizatorów wystawy nie zabrakło też przedstawicieli Kościoła katolickiego (m.in. ówczesny przeor Jasnej Góry o. Euzebiusz Rejman czy ks. Marian Leon Fulman – proboszcz parafii św. Zygmunta w Częstochowie, a później biskup lubelski i pierwszy kanclerz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego).

Targi – impreza o iście europejskiej skali – stanowiły doskonałą okazję do promocji samego miasta. Ich wielkość, forma, liczba specjalnie na ten cel zbudowanych obiektów były naprawdę oszałamiające. Wyznaczono teren wystawowy na działce o powierzchni ok. 20 ha. Zajmowała ona obszar obejmujący m.in. podjasnogórski park miejski im. Stanisława Staszica i okolice ul. 7 Kamienic (teren obecnej Akademii Polonijnej). Budynki wystawowe powstały według projektów najlepszych polskich architektów: Jana Witkiewicza-Koszczyca, Czesława Przybylskiego, Alfonsa Bogusławskiego i innych. W targach uczestniczyło ok. 700 wystawców, zwiedzających było – według różnych źródeł – od ponad 200 do 350 tys., co na początku XX wieku stanowiło imponującą liczbę. W poszczególnych pawilonach pokazano najnowsze osiągnięcia z dziedziny rolnictwa, leś-

nictwa, ogrodnictwa, przemysłu większego i drobnego, rękodzieła, oświaty, kultury, sztuki. Wśród wystawców wymienić można istniejącą do dziś Fabrykę Zapalek w Częstochowie; zaprezentowały się też znakomicie m.in. majątki ziemskie.

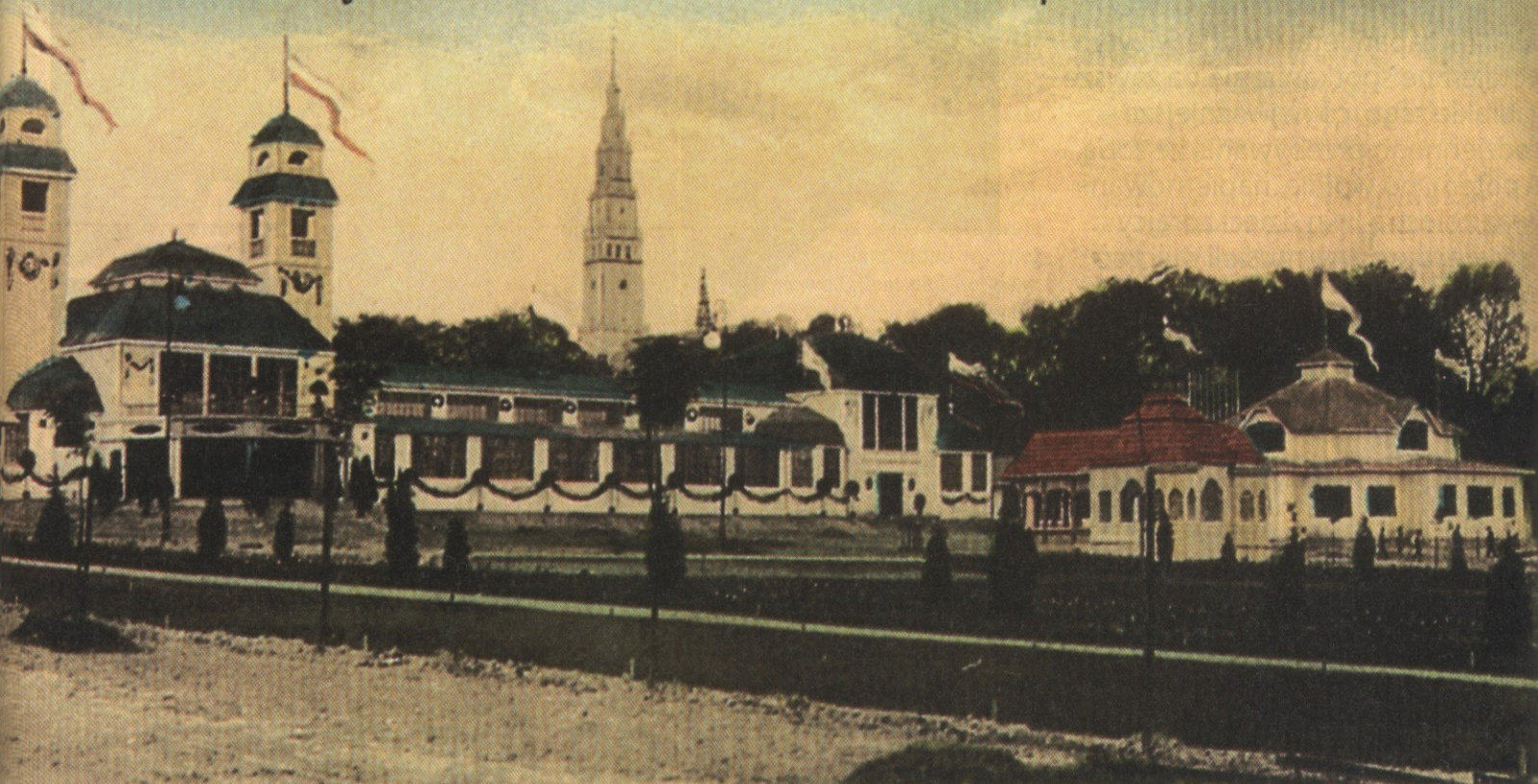
Wystawa rozświetliła Częstochowę w całym Królestwie Polskim. Miasto, dzięki wystawie, zyskało wspaniałe urządzone parki, pawilon muzealny, liczne trwałe budynki powystawowe, przyspieszony został rozwój telefonizacji i elektryfikacji. Należy wspomnieć, że przed I wojną światową Częstochowa przeżywała okres dynamicznego wzrostu gospodarczego. Powstało wówczas na jej terenie ok. 60 dużych zakładów przemysłowych, w ciągu 25 lat trzykrotnie wzrosła liczba mieszkańców miasta.

Zachowana do dziś niewielka część budynków wzniesionych przed stu laty na potrzeby niezwy-

CZĘSTOCHOWA. WYSTAWA PRZEMYSŁU I ROLNICTWA. 1909.

Pawilon Główny.

Pawilon Szkolnictwa.

w Częstochowie

kłej wystawy (Pawilon Wystawowy i Pawilon Etnograficzny Muzeum Częstochowskiego, Zagroda Włociańska, obserwatorium astronomiczne) stopniowo odzyskuje dawny blask, przypominając wielkie chwile w historii miasta. Ich usytuowanie u podnóża Jasnej Góry, w parku Staszica, sprawia, że te piękne pod względem architektonicznym obiekty stanowią atrakcję turystyczną dla pielgrzymów przybywających do Sanktuarium Jasnogórskiego. Służą one i dziś celom wystawienicznym.

W dniach 11-13 września odbędzie się 3. Światowy Kongres Częstochowian. Jego uczestnicy będą mieli okazję obejrzyć niezwykle atrakcyjną ekspozycję przygotowaną z okazji 100. rocznicy Wystawy Przemysłu i Rolnictwa w Częstochowie. W zamyśle organizatorów ma ona pokazać obecny rozwój Częstochowy,

zwrócić uwagę na Częstochowę jako region o silnych tradycjach gospodarczych, wreszcie zainteresować potencjalnych inwestorów do ulokowania swojej działalności w Częstochowie.

Dla koneserów wydawnictw drukowanych z okazji obchodów rocznicowych wydane zostaną m.in.: bogato ilustrowany album, przedstawiający dzieje wystawy 1909 r., reprint przewodnika po targach oraz reprinty najbardziej efektownych pocztówek, ukazujących poszczególne fragmenty wystawy 1909 r. Zrealizowany zostanie także film dokumentalny, obrazujący historię wystawy z 1909 r. i przebieg ekspozycji zorganizowanych w związku z jubileuszem 100. rocznicy tego wydarzenia. Bardzo ciekawą, traktującą temat wyczerpująco, stroną internetową na temat wielkiej wystawy (www.wystawa1909.pl) przygotował Grzegorz Czepiczek

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Śląskie.
Pozytywna energia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Samorząd Miasta Częstochowy, Agencja Rozwoju Regionalnego w Częstochowie i Muzeum Częstochowskie zapraszają na inaugurację obchodów 100. rocznicy Wystawy Przemysłu i Rolnictwa z 1909 r., która odbędzie się 22 maja br.

Jubileuszowi patronują:
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński
Arcybiskup Metropolita Częstochowski Stanisław Nowak
Prezydent Miasta Częstochowy Tadeusz Wrona

Przebieg uroczystości:

- Otwarcie wystaw w Muzeum Częstochowskim – pawilony w parku im. Stanisława Staszica
- Prezentacja i zwiedzanie Wystawy Plenerowej – park im. Staszica oraz Aleje Najświętszej Maryi Panny
- Zwiedzanie Wystawy Gospodarczej – Aleje Najświętszej Maryi Panny
- Zwiedzanie wystawy sprzętu pożarniczego, koncert orkiestr strażackich, pokazy strażackie – plac dr. Władysława Biegańskiego
- Konferencja: „Wystawa Przemysłu i Rolnictwa – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość” – Teatr im. Adama Mickiewicza
- Wieczorny koncert plenerowy – grupa „REDLIN” – plac dr. Biegańskiego

Szczegółowe informacje – na stronach internetowych: www.czestochowa.pl, www.muzeumczestochowa.pl
Obchody jubileuszu Wystawy Przemysłu i Rolnictwa w Częstochowie z 1909 r. są współfinansowane przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WSL 2007-2013.

z Politechniki Częstochowskiej. Na stronie można obejrzyć m.in. piękne pocztówki i fotografie przedstawiające w większości już nieistniejące pawilony wystawowe. Przegląd efektownych pocztówek z wystawy,

będącej jednym z najważniejszych wydarzeń społeczno-gospodarczych na ziemiach polskich przed I wojną światową, zawiera album Zbigniewa S. Biernackiego „Częstochowa na dawnej pocztówce”.